

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 USA 718.521.5231

'ועתה הנה הבאתי וכו', ועתה דיקא, זמן, מלכות. 'והנחתו לפני וכו', מנוחה, דייקא, במלכות.

'וענית ואמרת'. (כו, ה) לשון הרמת קול. אמר לשון רמ, גבוה. וכן לקמן 'האמרת והאמירך', וברש"י, לשון הפרשה והבדלה, היינו לשון רוממות.

'ושמחת בכל הטוב'. (כו, יא) וברש"י, 'אין קורא אלא בזמן שמחה, מעצרת ועד החג'. הנה שמחה אותיות חמש. רמז שיש ה' חודשים שיש בהם שמחה. סיון תמוז אב אלול תשרי.

'הקונה שני אילנות מביא ואינו קורא. דאינו יכול לומר האדמה אשר נתנה לי, רק בשלש'. הענין. אדמה בחי' מלכות, שני קוים אינם מתחברים, רק ג'. בחינת מלכות, חבור.

'כי תכלה לעשר'. (כו, יב) וידוי שורש וד', גימ' י', בחי' מלכות. 'ונתתה ללוי'. הזכיר לוי, בחי' דין. מעשר עני בחינת מלכות, דלית לה מגרמה כלום. ואומר 'בערתי מן הבית', בחי' מלכות דיקא. 'ולא שכחתי', שכחה בנוק' כנודע. 'לא אכלתי באני', שורש אנ, ע"ה גימ' ב"ן במלכות. 'השקיפה ממעון קדשך'. ובגמ' חגיגה מעון מלאכים אומרים

כי תבוא

מספר תורת הרמז

'ושמת בטנא'. (כו, ב) ובתרגום בסלא. גימ' צא. מלך. בחינת כלי. והבן.

'ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם'. (כו, ג) וברש"י, 'אין לך אלא כהן שבימך'. הענין. בכורים מפרי האדמה היא בחינת מלכות. ושורש הזמן במלכות. ולכך דוקא בכורים נאמר 'אין לך אלא כהן שבימך' ימך, בחי' הזמן.

'זיתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבח חלב ודבש'. (כו, ט) וצ"ב הרי מחלב ודבש אין בכורים, ומה מזכירו כאן. הענין. חלב ודבש אינם באים מהארץ מבחינת יסוד עפר, אלא מן החי, בחינת בינה. וזו מדרגה עליונה של א"י. ולפ"ז דבש הכונה לדבש דבורים, ולא דבש תמרים.

'הגדתי היום וכו' כי באתי אל הארץ'. (כו, ג) ענין לשון הגדה. דבאתי אל הארץ היא בחי' מלכות. ושורש של הגדה, גד. גימ' ז'. בחינת מלכות.

תנן בכורים פ"ג מ"ח; 'עשירים מביאין בכורים בקלתות של זהב ושל כסף, עניים בסלי נצרים של ערבה קלופה. הסלים והבכורים נותנים לכהנים'. טעם הדבר שרק עניים נותנים הסל דבכורים. להעלות המלכות כנ"ל. ולכך עני, שהסל עני, שזו בחינת מלכות דלית לה מגרמה כלום, נותן גם הסל.

והטעם שהוא דוקא של ערבה. ידוע דהד' מינים כנגד ד' אותיות השם. וערבה כנגד ה' בתראה, בחי' מלכות, והבן. ולכך נאמר 'וענית ואמרת', לשון עני כנ"ל. ולכך נאמר 'והלכת אל המקום', דיקא. 'אשר יבחר'. עיקר בחירה במלכות, שישם יש אחיזת טו"ר. 'לשכן שמו', לשכן, לשון שכינה, מלכות. שמו, מלכות. 'אשר נשבע', שבועה במלכות. כנודע. 'ולקח הכהן הטנא מידך'. ידך דיקא, יד בחי' מלכות. 'והניחו לפני מזבח', מזבח בחי' מלכות.

אבר שבו עף העוף. הענין, נוק' היא זו שעולה עד למעלה, בחינת כתר מלכות. ויש לה בחינת כנף לעוף.

'וזהיה אם שמוע וכו'." (כח, א) 'לשמר'. בחינת סוד מרע. 'לעשות', בחינת עשה טוב. 'ונתנך וכו' עליון על כל גויי הארץ'. הענין. הגוים הם רק בבחינת סוד מרע, ולכך אם אתה עושה טוב, הרי אתה עליון עליהם.

להביא בכורים נצרך שיהיה לו קרקע. והענין. כי יש בחינת יחוד דו"ג, האדם עם הקרקע. ולכך מביא הפירות בטנא דוקא, בחינת טנא, כלי. כנגד הקרקע. והפירות ביסוד הצומח, כנגד דוכ', ז"א. וכן יש יחוד מעשה ההבאה ומעשה הקריאה.

אי' בכתובות ק"ה. 'כל המביא דורון לת"ח כאילו הקריב ביכורים'. הענין. בכורים בחינת ראשית, ספירת חכמה. וכן ת"ח בחינת חכמה.

'כי תבא'. (כו, א) בא בחינת אור חוזר, כמ"ש הבעש"ט. ולכך כתיב 'ארמי אוכד אבי'. ארמי ר"ת אש רוח מים, להעלות ג' יסודות אלו לשורשם. ולכך הזכירו את לבן, בחינת היפך לובן העליון. ובכורים מעלים הכל ללובן העליון דקדושה. ויש תיקון גם לבחינת לבן דסט"א.

'ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם'. (כו, ג) ימים בחינת ספירות. ובכל ספירה יש בחינת כהן. וצריך כל דבר להחזיר לשורש שלו, בספירתו הוא. ולכן צריך לבא אל הכהן שבאותו היום. היינו הכהן שבאותה ספירה.

'גם כל חלי וכו' אשר לא כתוב בספר התורה הזאת'. (כח, סא) ודרשו חז"ל זו מיתת צדיקים. הענין. 'התורה הזאת', היא בחינת נוק'. והצדיק בבחי' דוכ', נותן. ולמעלה מן הנוק'. ולכן אינו כתוב בתורה שהיא בחי' נוק'. וזה עומק הקללה.

'כאשר שש ה' וכו' להיטיב וכו' כן ישיש וכו' להאביד וכו'." (כח, סג) בחינת שש, לשון מספר שש. בחינת יסוד צדיק. ופירושו שהקללה תפגע במדרגה יותר עליונה

שירה בלילה וחשים ביום בחינת לילה דין וזו בחינת מעון והבן. 'השקיפה ממעון קדשך' וברש"י, 'שאמרת אם בחוקתי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם'. הענין. 'אם בחוקתי תלכו, שתהיו עמלים בתורה', עמל - עלם. כיון שיש העלם. נצרך עמל. וזה כנ"ל בחינת דין, לילה. והבן.

'ולקחת מראשית'. (כו, ב) וברש"י, 'ז' מינין בלבד'. הענין. ז' מינין כנגד ז' ימי הבנין. שהם השורש לכל. וביכורים בחינת בכור, ראשית, לוקחים רק מן השורש, שהוא ראשית.

ענין שמזכירים גלות מצרים בהבאת בכורים. כי מצרים שורש כל הגלויות כנודע. וכשמזכיר שבח הארץ, מזכיר ההפוך, שורש הגלות. ועוד י"ל דבמצרים נעשו בנ"י בחינת בכור. כמ"ש 'כי לי כל בכור ביום הכותי וכו'. ולכך בהבאת הביכורים שהיא בחינת בכור, מזכיר שורש הבכורה. ולכך דייקא יעקב ירד למצרים שהוא בחי' בכור. וכן הענין שמזכירים את לבן שאמר 'לא יעשה כן במקומינו לתת הצעירה וכו', שבירר ענין הראשית.

'ברוך אתה בכאך'. (כח, ג) וברש"י, 'שתהא יציאתך מן העולם בלא חטא כביאתך'. ולפ"ז צ"ב, מהו ארור אתה בבואך וכו'. רק הענין שיש שהאדם חוזר בגלגול לתיקון חטא. ואז כבר בביאתו לעולם, הוא ארור בחטא, רח"ל.

'זירשת וישבתה בה'. (כו, א) וברש"י, 'מגיד שלא נתחייבו בכורים עד שכבשו את הארץ וחלקוה, והם י"ד שנה'. הענין. דוד גימ' י"ד, והיא בחינת מלכות, ארץ, כנודע. ולכך רק אחרי י"ד שנה, הגיעו למדרגת מלכות.

'ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה'. (כו, טו) פסל לשון פסולת, בחינת רע, שעושה הרע בעצם לאלקות. ומסכה לשון מסך, שמסתיר הקדושה.

'ארור שכב עם אשת אביו כי גלה כנף אביו'. (כו, כ) ענין שנקראת כנף אביו. כנף סוד סוף וקצה. וזו בחינת נוק' בקצה הדוכרא. כנף גימ' קן, בחינת בית. כנף הוא גם

מספר להב אש

עוד כתב בספה"ק מאור ושמש) כי תבא (וז"ל, "באם יארע לאדם] שנתגלגל] ניצוץ קדום] בתוך מאכלו] אשר נתקלקל הרבה, הגם כי הוא ממקום גבוה, אז באם האדם ההוא אינו אוכל המאכל אשר נתגלגל בו בקדושה ובטהרה, רק נמשך אחר תאוותו, אז לא די שאין יכולת בידו להעלותו, אכן גם כן יש מקום שיתקלקל האדם ההוא ויפול בשחיתות קלקול הניצוץ ההוא, כי יחטא ואשם באותו החטא אשר נתקלקל הניצוץ הזה. ושמעתי מהרב הקדוש האלקי האב"ד מק"ק נשחיו זצוק"ל, כי מפני זה יארע לבעלי תשובה שחוזרים לקלוקלם אחר כך, מפני שאין נוהרין באכילתם לאכול בקדושה, ועל ידי כן הניצוצים המגולגלים בהמאכלים ההם מושכים אותם

אחורנית, "עכ"ל.

ובספה"ק מאור ושמש) כי תבא (כתב וז"ל, "כמדומה לי ששמענו מאדמו"ר הרב הקדוש רבן של כל בני הגולה מו"ה אלימלך זצוק"ל, שהאדם היורד לתוך שדהו ורואה תאנה שביכרה ונפשו מחמדת לאוכלה ותבערת תאותו תוקד בקרבו, אז יכרוך עליה גמי. ביאורו שיחסום בעד תאותו ויסגור בעדה על ידי שיזכור כי בשר הוא, ומחר יעלו עשבים ודשאים על לחיו, "עכ"ל.

והנה עד השתא נתבאר תיקון הברכה לעילא או שמושך שפע מלעילא או שמדבק עצמו שם. ובאמת בנוסף לכך ע"י ברכתו מתקן מתתא לעילא שמעלה הניצוצות הנמצאים במאכל (ובאמת נמצאים בכל הנבראים) וכמ"ש בספה"ק מאור ושמש (כי תבא) וז"ל, "כשזהיר לברך על המאכל ברכה הראוי לו, הוא מעלה הניצוצין על ידי זה", עכ"ל. ובעומק גם בזה ממשיך שפע שע"י העלת מ"ן מוריד מ"ד.

מנוק' מלכות, ותעלה ח"ו לבחינת יסוד.

בת"כ יש מ"ט קללות, כנגד מ"ט פנים לטהר ולטמא. שהיא כנגד תורה שבכתב. ובמשנה תורה יש צ"ח קללות בחינת נוק', חץ לשון חצי, ונוק' לעולם בחינת חצי מן הדוכ'.

'גם כל חולי ומכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת'. (כח, סא) ובחז"ל 'זו מיתת צדיקים'. וצ"ב, מדוע אינו כתוב. ונראה דכיון דמיתת צדיקים מכפרת. שעניינה שבשעה שמת הצדיק ח"ו, ונשמתו עולה אליו יתברך. ונצחו אראלים, ששמחים כשמגיע נפש צדיק ונקי למעלה. ולכך נמתקו הדינים. והנה כתיב 'והיה כאשר שש ה' להטיב אתכם וכו'. ודרשו בגמ' סנהדרין דאחרים משיש אבל הוא אינו שש. אולם במיתת צדיקים יש שמחה לפניו ויש בו מעין בחי' שש. ולכך לא כתיבה המכה, כי אי"ז כשאר המכות. שבהם אינו שש, אבל כשבא לפניו נפש צדיק הרי הוא שש ושמח.

בכורים. הנה הביכורים ענינים ביסוד הצומח, הוא היסוד השלישי שבדצח"מ, כנגד יסוד המים שבד' היסודות. ועיקר חלוק הראשון בתורה מצינו במים, 'ויבדל אלקים בין המים וכו', ביום השני. והוא בחי' חילוק, שמחלק בין הראשית לאחרית.

והנה מצינו ג' בחי' ראשית. ראשית אדם, בכור. וכן בהמה. וכן בצומח. אולם לא בעפר. וי"ל דראשית הוא ענין חשיבות, ועפר הוא יסוד השפל, והבן. ולכן ניתן כל ראשית לכהן. להעלות כל ראשית להראשית השרשי. ולכך כאן נאמר 'אין לך אלא כהן שבימך' שכאן למדנו ענין חשיבות. והבן.

'זהארץ אשר תחתך ברזל'. (כח, כג) הנה ברזל גימ' עמלק. וכתב רש"י 'שאין הברזל מזיע'. שורש זעה, ז"ע. שבע. והוא ענין התגלות לחוץ ע"י הזעה. וזה שורש נגוד עמלק, שהוא שורש העדר גילוי מציאותו ית'.

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 USA 718.521.5231

עבודת פנימי של תשרי

שאלה:

האם הרב יכול להרחיב על עבודה פנימי של תשרי

תשובה:

ותחילה בר"ה נגלה ראייה - כולם נסקרים בסקירה אחת. ושמיעה - לשמוע קול שופר. וביוה"כ ריח - קטרת לפני ולפנים. ודיבור - ה' תפילות, כנגד ה' מוצאות הפה. וחוש המישוש בסוכות, כנ"ל, בסיפא בשמחת תורה, נעוץ סופן בתחילתן, חוזר מדרגת ראייה, ומסיימים התורה בפסוק "לעיני" כל ישראל. כל ישראל עם האותיות והתיבות והכולל עולה תורה.

וביוה"כ זכו לקבל לוחות "שניות", אולם לוחות ראשונות נשתברו מכח קלקול הראייה, כנודע, כמ"ש "וירא" העם כי בשש משה לבוא. ו"הראה" להם השטן דמות מטתו של משה ברקיע, כמ"ש חז"ל. אולם ביוה"כ זמן שמחה בתורה, זוכים להארת לוחות ראשונים. ויתר על כן לשורש התורה שהייתה כתובה תחילה אש שחורה על גבי אש לבנה. ושורש תורה זו כמו שנתבאר בעמק המלך (בשער שעשועי המלך) בנענוע ושעשוע

פשיטות תמימות וטהרה של מקום התינוק שבנפש, את הפסוק "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלוקים", מאות, אלפי ועשרות אלפי פעמים, מתוך שקט ורגש עדין פנימי. ולבכות לקב"ה ביום זה בפרט שיזכה לאמונה טהורה.

חזק חזק בנפשך לדבוק בראשית האמתית והפנימית של הנפש, שהיא כולה אמונה, חבוקה ודבוקה בו יתברך שמו, ומכרת את הבורא הכרה בהירה וברורה - "אין עוד מלבדו".

זאת ועוד בדרך סגולית. כנגד ספק בנפש יש למחות כף, הנקרא ספיקת כף "ויספק את כפיו". בבחינת "ויהי ידיו אמונה", שע"י שמחבר הידים בספיקת כף, עולה משניים לאחד. ולכך זהו תיקון הספק.

אולם יתר על כן, "כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל" - משעבדים ליבם לאביהם שבשמים - לראשית האמתית כנ"ל, שהוא הוא עיקר מחיית עמלק בנפש קליפת הספק.

"והיה ראשיתך מצער ואחריתך תשגה מאוד"

שנה טובה כתיבה וחתימה טובה בתוך כל ישראל.

ספקות באמונה שמתחזקים בראש השנה

שאלה:

כבר כמה שנים שיש לי שאלות וספקות באמונה וניסיתי לא לחשוב מהשאלות, אבל עדיין ברובד יותר פנימי אני חושב שזה משפיע עלי. ושמתני לב שהשאלות מתעוררות בעיקר בר"ה או במשך השנה, אבל מקורן ברגש של ספק שנראה לי שנוצר בעיקר בר"ה (והשאלות הן כבר נימוקים להרגשת הספק). וכעת השאלה מה יכול להיות הסיבה לזה (ולמה דווקא בר"ה), ומה אפשר לעשות על מנת להפסיק ולתקן את זה. תודה רבה.

תשובה:

שורש הספק דקליפה הוא עמלק כנודע, שעולה עמלק בגימטריא ספק.

ועמלק נקרא "ראשית גויים עמלק". כלומר מספק מנקודת הראשית, שבמקום גילוי של ראשון אחד, נעשה ע"י הספק שניים.

ולכך זה מתעורר בכל ראשית בכלל, ובראשית השנה בפרט, ר"ה. ובפרטות מפני שבר"ה אומרים וחושבים על הנהגת השי"ת את עולמו.

ותרופתו לחזור ולשנן מתוך

בדא (רק בחינת קשר), קוב"ה אורייתא וישראל. ובין השלושה יש ג' מערכות של חיבורים. קב"ה ואורייתא, בבחינת ואהיה אצלו אמון ואהיה אצלו שעשועים יום יום. קב"ה וישראל, עצרו עמי עוד יום אחד, ושורשו בישראל עלו תחילה במחשבה להיבראות. אורייתא וישראל, שמחת תורה, חיבור למאור שבה, ועל מדרגה זו אמרו, ולואי ואותי עזבו ותורתו שמרו ומאור שבה "מחזירים למוטב". ולשמות מחזירים למוטב זו מתגלה בסיפא של הימים של התשובה, שמחת תורה.

וזהו כל מהלך הימים, קודם ר"ה דבקים בקדמה לעולם, ואח"כ בתהליך של היום הרת עולם, עד היחוד האחרון לחזור לקדמה לעולם, לשעשועי המלך שקדמו לעולם, והם הם שורש כל הנאצלים והנבראים. וזו השמחה השלמה.

גזר דיין

שאלה:

האם גזר הדין שנכתב בשמיים בא' וב' של יום טוב של ראש השנה מתחיל מא' בתשרי? או מצאת החג? או אחרי כיפור? או אחרי הושענא רבא? בקיצור ממתי הוא מתחיל? (נראה לי שזה מתחיל בצאת החג אבל אפשר לשנות עד הושענא רבא אבל רציתי לשאול מהרב כדי לדעת בוודאות).

תשובה:

דנו בכך רבות בדברי רבותינו. ובתמצית, עד יוה"כ שייך למה שנגזר שנה שעברה. הדבר נידון במפרשים במסכת ר"ה, דף ט"ז, ע"א. ולוקט בילקוט מפרשים בהוצאת מתיבתא.

של א"ס שנשתעשע בעצמו כביכול, וע"י תנועה זו נתגלה בחינת אותיות. וזהו שורש הנענועים והשעשוע והריקודים שאנו רוקדים בשמח"ת, שע"ז דברים בשעשוע מלכו של עולם, שמכח שעשוע זה נתגלה התורה. והבן מאוד מאוד, שביום זה אנו דברים בשורש התורה בא"ס כביכול. ובשמיני עצרת דבקים ישראל בשורשם בי"ס הכמוסות במאצילן. וזהו "עצרו עמי" "יום אחד", שלמעלה "מיום יום", ודו"ק היטב היטב. ובגוף כל ישראל זהו ריקודים, וקודם לו נענוע של ד' המינים. ובתורה עצמה זה קריאה בסופה של תורה ותחילתה. וזהו נענוע ושעשוע מסופה של תורה לתחילתה.

בסוכות נגלה חוש המישוש, בידיים. הן ע"י "עשיית" הסוכה, ואח"כ נגלה המישוש "לחוש רוחניות", ז' רועים שבאים לסוכה, ולחוש את השכינה, "צלא דמהימנותא". ובעומק חוש המישוש גבוה מכולם, כי הוא ממשש את עצם הדבר עצמו. וע"ש כן נקרא משה, מלשון משה-ממשש.

ובהושענא רבה יום "שביעי", מצרפים את כל ז' הנקבים, ב' עיניים, ב' אזניים, ב' נקבי חוטם ופה. והוא ע"י ד' מינים שיש בהם טעם - ריח, וראיה - התנאה לפניו במצוות, "הדר". והשמעת קול בריבוי תפלה שמתקבלת ע"י שמיעת האוזן. וצירוף זה הוא מכח הארת חוש המישוש.

ובשמיני עצרת, זהו עצרו "עמי" עוד יום אחד, גילוי העצם שלמעלה מן החושים, ושם נכללים קב"ה ואורייתא - שמח"ת, וישראל. ובעומק שמיני עצרת חיבור קב"ה וישראל, ושמח"ת חיבור אורייתא וישראל. כי ישנם כמה בחינות. העליונה קב"ה ואורייתא וישראל "חד". למטה מכך חיבור של תלת קשרין מתקשרין דא

להצטרפות להשימת
העלון
ולכל ענייני העלון
bilvavi231@gmail.com
052.763.85887

הפצת ספרי קודש
רח. דוד 2, ירושלים
02.623.0294
ספרי אברמוביץ
רח. קוטלר 5, בני ברק
03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
ספרי מאה שערים
רח. מאה שערים 15, ירושלים
02.502.2567

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

אלול

אלול מזל בתולה (ספ"י, פ"ה, מ"ג).
ורמז לכך, כתיב (לך לך, יב, יט) ואקח
אתה לי לאשה, ר"ת אלול. וכאשר
יש נפילה זהו פרוד מן האשה.
ובדרך רמז, כתיב (חיי שרה, כג, כ)
ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה,
ר"ת אלול. וכאשר זהו בתיקון, זהו
כנסת ישראל שהיא בתולה, ונעשית
כלה לקב"ה, בבחינת אני לדודי
ודודי לי. ובדרך רמז, כתיב (לך לך,
ז, ז) לך לאלקים ולזרעך אחרך,
ר"ת אלול. שעל ידי אלול שנעשה
כנסת ישראל כלה לקב"ה, ואזי
הקב"ה נעשה לישראל לאלקים,
והבן.

ואלול, אותיות א-לול (עיין ישמח
ישראל ואוהב ישראל ותולדות אהרן, פרשת
ראה). א' - אלופו של עולם. לול,
ר"ת לאברהם ליצחק וליעקב (וארא,
ו, ה). והיינו שאלופו של עולם נעשה
אלקים לאברהם יצחק ויעקב. ומכח
כך לכל זרע ישראל.

והנה שם בתולה הוא הן על נקבה
שלא ידעה זכר או שאינה מוכת
עץ, והן על קרקע בתולה (עיין
פסחים, י, ע"א). וכמ"ש (ע"ז, לה, ע"א)
קרקע בתולה היתה שלא עבדה
אדם מעולם. וכשם שישראל הם
בבחינת כלה בתולה לקב"ה, כן
ארץ ישראל היא בבחינת קרקע

מילון ארמי אבלינא

אבלינא. וכתב בערוך ערך זה וז"ל, מטות של אבלינא (בבהעלותך בהגדת
ילמדנו, תנחומא סימן ו') (א"ב, פירש ב"י, כלים עשויין מעץ ברוש, לא ירקב), עכ"ל
[ובפסיקתא רבתי (לג) אמרו מעצי אלמוגים נקראים אבליגה]. וקרוב לכך
אבלוסמוס, וכתב שם בערוך בערכו, וז"ל, מי לא עסקינן בכלי אבלוסמוס
(זבחים, צד), פירוש, כלים של עור קשין ועבין, עכ"ל (ועיין בערוך השלם, ערך
אנוס, שהוא עץ ברוש). והרי שלשון "אבל" לשון של דבר קשה, כברוש שאינו
נרקב, וכן כלי של עור קשה ועב. וכן כתב בערוך ערך אבל וז"ל, פירוש כלי
של ברזל הוא וכו', עיי"ש בהרחבה. וברזל קשה. וכן אבולאי, ופירש בערוך
בערכו, תקרה של מבואות "לחיזוק" מפני כובד הכובי, עכ"ל. וכן אבילא,
ופירש בערוך בערכו, חומת העיר, עכ"ל. והיינו דבר חזק שעומד יצוק, קיום
מוחלט, קיום העיר.

ונקרא כן היפך אבל, אבלות, שהוא צער ויגון של העדר, על דבר שהיה
קיים ואיננו. והיפוכו דבר שאין עליו אבלות, כי הוא חזק וקיים, והבן. ואבל
נקרא כן מלשון א-בל, בלה וכלה. ומלשון זה אבולי, ופירש בערוך השלם
בערך זה וז"ל (על בולי, מסכת ב"ב, פרק מי שמת (קמג, ע"א) אחכולי ואאסטרטו-
ני) פירוש, בולי בלשון יוני בולי עצה, ואות אל"ף נוספת, עכ"ל. והיינו עצה
איך הדבר לא יתכלה ויתבלה, אלא יתקיים. וזהו עליבולי, והבן. וזהו אבל
מלשון באמת, כמ"ש בערוך ערך זה וז"ל, אבל, אמת. ותרגום (בראשית, יז, יט)
אבל שרה אשתך, בקושטא, עכ"ל. ואמת, היינו קיום של דבר באופן מוחלט,
בבחינת מש"כ ושפת אמת תיכון לעד. ואבלות על העדר, ואמת, הוא דבר
והיפוכו. וכאשר גובר האבלות על האמת, נעשה מאמת, מת, כי נעלם האל"ף
שהוא שורש קיום כל דבר, אלופו של עולם.

וכן אבלא, וכתב בערוך ערך זה וז"ל, פירוש אובלא, כסוי החבית שאין בהם
דיבוק, אלא שנח בלבד, עכ"ל. והבן שכיסוי קל שאינו מתקיים מעצמו, על
מנת שיוכל להתקיים נצרך דיבוק. אולם כיסוי כבד שעומד על עמדו מחמת
חזקו וכבדו, אינו נצרך דיבוק. וזהו אבלא, בבחינת חיזוק וקיום. ויתכן אף
שכיסוי זה עשוי מעץ חזק, עץ ברוש הנקרא אנוס כנ"ל משם הערוך השלם.
אנוס, אן-נס. והבן מאוד.

ונראה עוד שאבלינא מלשון אבן, אבן קשה וחזקה. בבחינת חלמיש. וכתוב
חלמיש למעינו מים. ולכן נקרא מעין אבולונא, כמ"ש (ב"ר, לג, ה) ויסכרו מעיי-
נות תהום, אבל לא כל מעינות, חוץ ממעיני טבריה? ואבולונאא ומערת פנתס.
ונראה שזהו מעיין חזק ותקיף ולכך לא נסכרו.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אם

האם והאם – שורש אחד להם

אם - משמש בלשון הקודש מלשון של אם - אב ואם, ומשמש בלשון הקודש בלשון של אם - אם כך ואם כך.

וברור הדבר שיש לשתי הלשונות הללו שורש אחד. - האם הראשונה שבתורה זה מה שמפורש בקרא לגבי חוה - "היא היתה אם כל חי", והרי עליה אומרים חז"ל כידוע עד מאד על הפסוק שנאמר בבריאת האשה "ויסגור בשר תחתנה" שמה שכאן זה הפעם הראשונה שנאמר בתורה ס' משום "שנברא שטן עמה", והרי שורש האם שמתגלה הוא מציאות של בחי' רה כגון "אם תאבו ושמעתם" וגו' - ולהיפך - וכן "אם תטיב שאת ואם לא תטיב לפתח חטאת רובץ" שעל זה הגמ' דור- שת בקידושין - אם כך, כך, ואם כך, כך - "אם תטיב שאת" - בבחירה בטוב, "ואם לא תטיב לפתח חטאת רובץ" - כמו שאומרת הגמ' בסנהדרין שמשעה שננער ויוצא לאויר העולם מצטרף אתו היצה"ר - השטן.

והרי שבשורש מציאות האם 'נברא שטן עמה' כלומר - נברא אתה מציאות של בחירה, זה העומק של ההגדרה ב'נברא שטן עמה', והיינו שהושרש כאן מציאות האפשרות של הבחירה של שני צדדים - זה מה שנברא עמה.

וזה ברור ופשוט כשמתבוננים - "כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם" ובלשון הפסוק נאמר "זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם" - הם נבראו שנים והם נקראים בשם אחד, ולפי"ז ב'כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם" כלומר, שכל דבר נברא במהלכי שני צדדים, ותפיסת הדבר שהוא נברא במהלכי שני צדדים זה עומק ההגדרה של "כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם" שהוא נברא כתפיסה של שנים, בחירה, יסודה ומהותה היא כאשר יש ב' צדדים - אחרת, אין בחירה, ובהתפרטות הבחירה יכולה להיות בין יותר משני צדדים, אבל שורש מציאות הבחירה ניבנית על גבי כך שיש לפחות שני צדדים.

וא"כ "נברא שטן עמה" כלומר - נברא שורש מציאות השני צדדים, זה הגילוי של "נברא שטן עמה", ובדקות, מה שחז"ל דורשים כאן את מה ש"נברא שטן עמה" זהו מ"ויסגור בשר

תחתנה" שזה האות ס' ושטן הרי נכתב בלשון תורה בש' וכ- דוגמא בעלמא מה שנאמר "והשטן עומד על ימינו" זה נאמר בש', וזהו גופא נקודת הבחירה שמונח בשטן עצמו שאם מכניעים את השטן הוא נקרא שטן בש', ואם מצטרפים אליו - הוא הופך להיות סטן בס', והיינו שבשטן עצמו נמצא שני מהלכי הדברים האלה, לא רק שני צדדים של יצר הרע לעומת יצר טוב אלא ליצר הרע עצמו, השטן עצמו יש לו שני שמות כמו שהוזכר בש' ובס' כמו שהוזכר, וחלוקתו לשינויים הללו זהו מחמת שבמהות השטן עצמו גנוז השני צדדים, זה מהותו, בו עצמו נמצא השני צדדים וזה לא רק שני צדדים בו ובהיפוכו שזה היצר טוב.

כח הבחירה שמונח ב'קץ'

אבל יתר על כן, מה שנאמר בלשון הפסוק בשורש בריאת האשה "ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה", עד עכשיו התייחסנו ל"ויסגור בשר תחתנה" שזה הדרשת חז"ל על הס' שב"ויסגור", אבל את מה הוא סגר - את מקום הצלע שנאמר ב"ויקח אחת מצלעותיו" שזה הצלע שנאמר לאחר מכן "ויבן את הצלע" שהיא נבראה ממציאות של צלע, ראשית בדרך רמז, המילה אם במילוי - א' ל' ה' מ' ס' עולה בידינו קצ"א שזה גימטריא צלע עם הכולל, כלומר שמן הצלע נבראה חוה שהיא האם - "היא היתה אם כל חי" ובמילה צלע עצמה מרומז המי- לה של האם.

אבל הרי בלשון תורה נאמר צלע מלשון קצוות כמו שנאמר מר "צלעי המשכן", קצוות הדבר, הקצה של הדבר, הקץ של הדבר, הוא נקרא צלע, והרי שצלע ומילוי של האם וכן קץ עולים אותו גימטריא (= 190 ו-191 עם הכולל), והיינו שהיא נבראה ממציאות של צלע, היא נבראה ממציאות של קץ.

ובעומק - עיקר כח הבחירה שהוא ה"נברא שטן עמה" כמו שנתחדד שנבראו שני הצדדים זה מתגלה בעיקר במקום של קץ, וכמו שאומרים רבותינו על הפסוק "ואתה תעמוד לגורלך לקץ הימים" יש "קץ הימין" ויש "קץ הימים", 'קץ הימין' כמו בנימין - בן ימין וקץ הימים במ'. - ובעומק מונח כאן עומק נקודת הבחירה.

והדוגמא הבהירה לכך שמונח הבחירה בקץ של אחרית הימים -] אבל עוד פעם, לא רק היחס של הבחירה בפועל אלא היחס

בתולה. והשתא שבני ישראל קבלו את ארץ ישראל מז' אומות, אינה בבחינת בתולה, אולם לעת"ל יתגלה בחינת הארץ החדשה, כמ"ש (ישעיה, סו, כב) ו"הארץ החדשה", ואזי זהו בחינת קרקע בתולה. ובדרך רמז, כתיב (שמות, לב, יג) וכל הארץ הזאת אשר אמרתי "אתן לזרעכם ונחלו לעולם", ר"ת אלול. ואזי ארץ ישראל לא תינתן לישראל ע"י מלחמה, ז' שכבשו, אלא באופן של שלום. כי השתא אלול בבחינת מש"כ (בחקתי, כו, ח) ונפלו איבכם לפניכם לחרב, ר"ת אלול. אולם לעתיד לבא זהו בחינת שלום, כמ"ש (יתרו, יח, ז) וישאלו "איש את רעהו לשלום", ר"ת אלול. וכתיב (מסעי, לה, כג) והוא לא אויב לו, ר"ת אלול.

וזוהו אלול מלשון לולאות, חיבור. והיפך כך, בחינת מלחמה שהורגים בחרב, בחינת חלל חרב (חקת, יט, טז). ומצד כך אלול, מלשון חלול. א-לול, לול היינו חלול, כמ"ש בערוך (ערך לול) וז"ל, לול של תרנגולין דעביד לעילוי אורא ולאפוקי הבלא (שבת, קמו), פירוש, נקב "חלול" להכניס הרוח ולהוציא החמות (הבל), עכ"ל. ועיין פרי חדש (י"ד, סימן לג, אות יג). וחללות זו היא שורש "חילול" השם. והיא שורש לע"ז הנקרא "גילולים", אותיות לול בקרבו. וכן נקרא אלול מלשון אליל, ע"ז. עיין איוב, י"ג, ד'.

ובלול חלול יש אור פנוי, ריקנות, בחינת ליצנות הנקרא "לוליון", כמ"ש (ע"ז, יח, ע"א). ועיין ערוך ערך לוליון, וז"ל, א"ב, פירוש לוליון בלשון יוני לועג ולץ, מדבר דברי מהתלות וצחוק, עכ"ל.

ובתיקון זהו חיבור כנ"ל, בחינת לולב (לול-ב) בעי אגד, חיבור, בבחינת בלול, חילוף אותיות (לולב), שהכל בלול בקרבו, אולם לא באופן של בלכול, אלא באופן ברור וצלול, צ-לול. היפך תבלול (ויקרא, כא, כ) שרואה הכל מעורב ומבולבל. וכתב בתשובות תלמיד מהר"ם מרטונבורג (אות פח) וז"ל, אלול - או תבלול בעינו, עכ"ל, עיי"ש. ובתיקון לול, תכליתו להכניס אור ואורה, עיין רמב"ם (שבת, פ"י, הי"ד). וזהו אחר אלול, לדוד ה' אורי, זה ר"ה.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

של עצם השני צדדים של הבחירה שהבחירה היא תולדת הדבר - שמעצם כך שיש שני צדדים הם מאפשרים שיהיה מציאות של בחירה], זה כידוע הגמ' בסנהדרין בפרק חלק מה שנאמר שם על אחרית הימים, מחלוקת רבי אליעזר ורבי יהושע - שלחד מ"ד עושין תשובה נגאלין, אין עושין תשובה אין נגאלין, זה בחירה כפשוטו שיש באחרית הימים, ולמ"ד השני "בין כך ובין כך עושים תשובה, אם עושים תשובה מעצמם, תינח, ואם לאו מעמיד עליהם מלך קשה כהמן ומיד עושים תשובה ונגאלים".

וא"כ, מונח כאן שלכו"ע יש שני צדדים באחרית הימים, או שבאחרית הימים יש אופן של בחירה כפשוטו "עושים תשובה נגאלים, אין עושים תשובה אין נגאלים" והבחירה הזו היא לא בחירה פרטית אלא זה עומק השלימות של הבחירה, הבחירה הכוללת. - יש בחירה בראשית ויש בחירה באחרית, הבחירה בראשית היתה אצל אדם הראשון וחוה והבחירה באחרית מתגלה באחרית הימים.

אבל האופן השני של הבחירה, שזה המ"ד השני - "בין כך ובין כך עושים תשובה", או מעצמם או ע"י מעמד עליהם מלך קשה כהמן ומיד עושים תשובה ונגאלים' ומונח כאן א"כ, עומק של בחירה מיניה וביה, אבל זה לא בחירה כפשוטו אלא הכרח לתשובה וכל השאלה היא אם התשובה תהיה מדין בחירה או תשובה מדין הכרח, אבל באחרית הימים מונח המהלך של שני הצדדים האלה שבשני הצדדים בהכרח שלבסוף יגיע לידי מציאות של תשובה.

"בין כך ובין כך עושים תשובה"

והעומק הגדול של הדברים הוא - כפשוטו, בכל בחירה ובחירה, הבחירה מעמידה את האפשרות שהוא יכול לעשות את הדבר והוא יכול לא לעשות את הדבר, יש סוגיית 'ידיעה' ויש סוגיית 'בחירה', מצד ה'ידיעה' הוא מוכרח לדבר, ומצד הבחירה הוא בוחר בדבר אם לעשות או לחדול וכן ע"ז הדרך, זה ההגדרה הפשוטה של בחירה וזה השורש של שני צדדים כפשוטו.

אבל בעומק יותר כמו שנתחדד, מה שמתגלה באחרית הימים ש"בין כך ובין כך עושים תשובה", מונח כאן הגדרת הדבר שהתוצאה תהיה אותו תוצאה, הם עושים תשובה, ומה מביא לידי אותו תוצאה - כאן מונח נקודת הבחירה.

אבל יש "תורת אמך" שזה לשון הפסוק "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך", והעומק שבדבר - תורה שמתגלה במהלכי האב נקראת 'מוסר', אבל זה אינו רק מוסר במובן הפשוט יותר, אלא 'מוסר' מלשון "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע", זהו מוסר מלשון 'ומסרה', וכמו שאומר הרע"ב כידוע בתחילת מסכת אבות שהמשנה מדגישה כאן ואומרת שהמוסרים הללו שבמסכת אבות הם לא מוסרים שבדו להם כל חכם וחכם מלבו, אלא זהו מוסר שהם קיבלו מאבותיהם ומאבות אבותיהם, ומה שהם קיבלו מרבותיהם עד משה מסיני ולכן התחילה המשנה את מסכת אבות ב"משה קיבל תורה מסיני", ובעומק זהו הלשון "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע", זה נקרא 'יש אם למסורת'.

לעומת כך 'אם למקרא', סדר הדבר כמו שכבר מבואר בדברי רבותינו כידוע שטבע הדבר כשהקטן גדל בבית, שהאם מלמדת את אותו פסוקים, ועל אף שמבואר בגמ' בסוכה "קטן היודע לדבר אביו מלמדו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, תורה ציוה לנו משה וגו'" אבל, מצד סדר הדבר כשהוא נמצא בביתו האם היא מלמדת אותו את המקרא, זה נקרא 'יש אם למקרא'.

ובעומק, שני הצדדים האם 'יש אם למקרא' או 'יש אם למסורת' זה שתי פנים בגילוי התורה והוא השורש של מציאות הבחירה שנמצא מכח האם בתורה, הרי כל דבר שנמצא בבריאה יש לו את השורש שלו באורייתא - 'איסתכל באורייתא וברא עלמא', ומצד כך ה'נברא שטן עמה' כמו שחודד בראשית הדברים שזה הכח של הבחירה, אין כוונת הדבר רק ל'פועל יוצא' של השטן בפועל רק הכוונה היא שנברא השורש של שני הצדדים, והשורש של שני הצדדים מתגלה בתורה - שזהו ה'יש אם למקרא' ו'יש אם למסורת' שכאן מונח ה'אם' ה'אם' שבדבר, שב'אם למקרא' ו'אם למסורת' מונח ה-אם כך ואם כך - כלומר, שאפשר לקרוא את התורה באופן כזה ואפשר לקרוא את התורה באופן כזה, זה שורש ה"תורת אמך" שממש בעומק נאמר "נברא שטן עמה" שזה השורש של שני הצדדים שמשלשל למציאות דלתתא.

בחירה ב"ברא עלמא" - בחירה בתוצאה, ובחירה במדרגת תורה - בחירה רק בדרך

ולפי"ז נבין את עומק נקודת הדבר - מה ההבדל בין הבחירה שנמצאת כפשוטו לבחירה שנמצאת בתורה, משלימים את

מה שנראה כסדר בכל ימות עולם שהבחירה היא בחירה גמורה ולפי"ז התולדה של הדבר היא שאם הוא בוחר כך, יהא כך, ואם להיפך, להיפך, "אם תיטיב" - אז "שאת" - "ואם לא תיטיב" - אז "לפתח חטאת רובץ", וא"כ, יש בחירה ולבחירה יש תולדה, יש תוצאה, והתוצאה תלויה במה שהוא בחר, אם הוא בחר בצד האחד - "שאת", ואם הוא בחר בצד השני - "לפתח חטאת רובץ", זה ההגדרה הפשוטה של בחירה.

ואם ככה - א"כ, אלו שני דרכים שהם אינם מצטלבות, אינם נפגשות אחד עם השני, כל אחד הולך לדרכו.

אבל בבחירה שמתגלה באחרית הימים, למ"ד עושים תשובה נגאלים, אין עושים תשובה אין נגאלים, זה אותו מהלך של בחירה כפשוטו אבל למ"ד השני שאומר בין כך ובין כך עושין תשובה, מתגלה השורש הנעלם של מקום הבחירה, מונח כאן שהתוצאה תגיע לידי אותה תוצאה, אלא שבבחירה מונח לבחור איך להגיע לאותה תוצאה, הבחירה היא לא אם להגיע לתוצאה אלא הבחירה היא איך להגיע לאותו תוצאה, זהו עומק הבחירה שמתגלה באחרית הימים.

והבחירה הזו, היא בעצם משנה את תפיסת הדבר, היא מגדידה אחרת את יסוד הבחירה, אם כפשוטו הבחירה חלה בכל שטח החיים, כאשר מתגלה העומק של הבחירה באחרית הימים - מתברר למפרע [=בהדגשה] שכל הבחירות כולם הם היו בחירות לברר באיזה דרך האדם ילך אבל לא לאיזה תוצאה הוא יגיע, כאן מונח המעמקים של מציאות הבחירה.

'יש אם למסורת' - מכח ה'מוסר אביך' ו'יש אם למקרא' - 'תורת אמך'

ולהבין - השורש של הדבר מתגלה בתורה כמו שאומרת הגמ' בכמה וכמה מקומות, הגמ' במכות ועוד כידוע, "יש אם למקרא ויש אם למסורת" שהנפקא מינה לפי"ז היא איך קוראים את הפסוקים, "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך", ובלשון קצרה ממש, יש 'תורת אב' ויש 'תורת אם', בעיקר הדבר מי שמצווה ללמד זהו האב שמחוייב ללמד את בנו תורה כלשון המשנה בקידושין, משא"כ האם שהיא אינה מחוייבת, כמו שדורשת שם הגמ' שמי שמצווה ללמד מצווה ללמוד וכן להיפך שמי שמצווה ללמוד מצווה ללמד, וכיון שהיא אינה חייבת ללמוד לכן היא אינה חייבת ללמד.

מתגלה האופן של חכם הרואה את הנולד שהתוצאה ידועה רק לא ידוע איך הדרך להגיע לאותה תוצאה, זה עומק נקודת הדבר שנתבאר, הבחירה הזו שמתגלה באחרית הימים.

עומק ה'מיד נגאלים' מתוך התשובה של "בין כך ובין כך".

ובעומק - זהו עומק ההגדרה של "תורה חדשה מאתי תצא" בהארתו של משיח, פשוט וברור לכל בר-דעת - הרי נאמר כאן "מעמיד עליהם מלך קשה כהמן" - וכמו שבהמן עצמו עי"כ חזר ונתגלה תורה - "הדר קיבלוה בימי אחשורוש", כמו כן כאן ב"מעמיד עליהם מלך קשה כהמן ומיד עושים תשובה ונגאלים" א"כ - יש עוד פעם גילוי של תורה, אבל הגילוי תורה הזה שיש כאן הוא גילוי נוסף, כמו שב'מלך קשה כהמן' מכח אהבת הנס התגלה עוד פעם קבלת התורה באופן של אהבת הנס, כלומר - לא רק "למען תלמדו ליראה אותי כל הימים" אלא התגלה מעמקים של אהבה שבתורה.

כך גם כאשר "מעמיד עליהם מלך קשה כהמן ומיד עושים תשובה ונגאלים" - מתוך ה'עושים תשובה' שבא ע"י כן מתגלה תורה חדשה, וכדברי חז"ל שהקב"ה אמר על נפש החורטאת "יעשה תשובה ויתכפר לו" - מכח מדרגת התשובה של "מעמיד עליהם מלך קשה כהמן" מתגלה מעמקים חדשים של תורה.

ואיזה מעמקים חדשים של תורה מתגלה? - זה מהלך פני הדיברים שנתבאר השתא, אם בעלמא דידן נראה שיש מציאות של תורה והתורה יוצאת לפועל ע"י המצוות, ובמצוות יש את עומק נקודת הבחירה של "אם תיטב שאת ואם לא תיטב לפתח חטאת רובץ", זה ההתגלות של תורה שיש כאן בעולם ואז הבחירה היא בחירה בפעולה ובחירה בתוצאה.

אבל כשמתגלה ה"בין כך ובין כך עושים תשובה" והם עושים תשובה מתוך ה"בין כך ובין כך" ורק באיזה צד הם יעשו תשובה בה זה לפי הבחירה, אבל עצם מה שהם עושים תשובה זה לא שהם עושים תשובה כפשוטו אלא הם עושים תשובה מדין ה"בין כך ובין כך עושין תשובה" - מונח כאן עומק שהתורה המתגלה מתוך אותו תשובה היא מגלה את ה"חכם הרואה את הנולד", שהחכם שרואה את הנולד רואה את הנקודה האחרונה שתקרה.

המהלך שהוזכר קודם לכן - הבחירה שנמצאת ב'ברא עלמא' הגדרתה היא שמציאותה היא באופן שאם הוא יבחר כך, יהא כך, ואם הוא יבחר אחרת, יהיה אחרת, "אם תיטיב - שאת, ואם לא תיטיב - לפתח חטאת רובץ" אבל הבחירה שנמצאת במדרגת התורה - להבין עמוק - היא לא בחירה בתוצאה אלא היא בחירה ב'דרך' בלבד, זהו "תורה איקרי דרך" כלשון הגמ' בתחילת קידושין.

"איזהו חכם, הרואה את הנולד", ולכאן איך חכם יכול לראות את הנולד - הרי זה תלוי בבחירה ואם זה תלוי בבחירה איך יתכן שהוא יראה את הנולד? - ובוודאי שיש בזה כמה מהלכים, ומהלך אחד שהוא המהלך הפשוט - מה שהוא רואה את הנולד היינו שהוא רואה שאם יבחרו כך יהיה כך ואם יבחרו כך יהיה כך - זה מה שהוא רואה את הנולד.

אבל בעומק, ההגדרה היא עמוקה - חכם שרואה את הנולד היינו שהוא רואה מה שיוולד לבסוף, אבל לא בהכרח שהוא רואה את הדרך איך זה יקרה, זה נקרא "חכם, רואה את הנולד", כפשוטו רואים את דברי חז"ל בצד האחד שבו - שהי דבר שהחכם רואה, זה 'את הנולד', אבל בחז"ל מבואר גם הצד ההפוך שהחכם רואה רק את הנולד, הוא רואה את מה שיוולד, אבל הוא לא רואה את הדרך איך יגיעו לאותו מציאות של הולדה, זוהי הבחירה שבמדרגה של תורה, מצד ה'חכם רואה את הנולד', א"כ, רואים איך יגיעו לאותה תוצאה, אבל מצד הדרך איך יגיעו לאותה תוצאה כאן מונח הדבר במהלכי הבחירה.

זה תשובה חלקית [-בהדגשה] לשאלת 'ידיעה ובחירה' שמי בואר על כך רבות בדברי רבותינו ונשתברו ע"ז הרי הרבה קור למוסים, אבל חלק מהגדרת הדבר, איפה גבול הבחירה ואיפה גבול הידיעה - הידיעה יודעת מה תהיה התוצאה, והבחירה בוחרת איך להגיע לאותה תוצאה.

זה האור של "בין כך ובין כך עושין תשובה" כמו שהוזכר. ואם כן, האור של אחרית הימים שמתגלה בו מציאות הבחירה הזו של "בין כך ובין כך עושים תשובה" אלא שאם אינם עושים מעצמם הקב"ה מעמיד עליהם מלך קשה כהמן, הגדרת הדבר הוא שמתגלה השורש של הבחירה בתורה, מתגלה השורש של ה'אם' בתורה שזה ה'יש אם למקרא', 'יש אם למסורת',

גאל ואם לא יגאל וגו' ואנכי אחרוך" (שם ? ד'), מונח כאן שכל הגאולה של בועז שבא על רות והוליד ממנה את שורש דוד - עובד, ישי, דוד, כל הסדר שמפורש שם בפסוק, הרי כל הלידה הזו באה באופן של בחירה שהרי "אם יגאלך טוב יגאל" - טוב יכול היה לגאול, וכשטוב לא גאל - מי שגאל היה בועז ומכח כך נעשה כל שורש הלידה.

קריאת מגילת רות בשבועות – גילוי ה'תורה חדשה' מכחו של דוד

ופשוט וברור לכל בר-דעת - יש סדר של קבלת התורה שהיה במתן תורה ונהגינן לקרוא רות בשבועות, ומה שנהגינן לקרוא רות בשבועות כפשוטו ממש זה מכח ששבועות הוא יומו של דוד המלך בפטירתו, אבל העומק שבדבר ששבועות הוא יומו של דוד המלך כי התגלה התורה במתן תורה, ומכח דוד מתגלה "תורה חדשה מאתי תצא" שהיא מתגלה בשבועות שהוא יומו של דוד המלך, שמה מתגלה האור החדש של תורה בכח הארתו של דוד המלך.

וההארה הזו המתגלה היא מגלה תורה חדשה.

כשמתבוננים בספר רות, הכל בנוי שם במהלכי הבחירה, "רות דבקה בה" וערפה חזרה בחזרה, הכל היה תלוי בבחירה של רות אם היא תמשך, היה תלוי בבחירה של טוב אם הוא יגאל או שטוב לא יגאל ואז בועז יגאל", "כי לא ינוח ולא ישקוט האיש עד אשר אם כילה הדבר היום" - הוא בוחר, הוא בוחר, והוא בוחר והוא בוחר... - ומכח כך נראה שכך הגיע כל סדר הדבר עד "ועובד הוליד את ישי וישי הוליד את דוד" שזה שורש כל מציאות הגאולה.

אבל בעומק יותר, הרי כל סדר ההשתלשלות של לידתו של משיח מדויק הרי להפליא, וכידוע עד מאד שזה מה שחז"ל דורשים "ממני יצאו כבושים" - מכבשונו של עולם.

דוד המלך היה נולד בין כך ובין כך, ומה הדרך של אותה לידה - ע"ז חל הבחירה של רות, ע"ז חל הבחירה של טוב - הבחירה של בועז, מי הוא זה שיגאל ויביא לאותה נקודת תוצאה.

שורש ה'מוסר אביך' של דוד ביהודה, ושורש ה'תורת אמך' – רות אם המלכות

זהו ה'וישם כסא לאם המלכות', לאם של 'יש אם למקרא' ו'יש אם למסורת', מצד ה'יש אם למסורת' זה "משה קיבל

זה נקרא "ומיד נגאלים", 'מיד נגאלים' זה לא רק שכיון שהם עשו תשובה לכן הם נגאלים - שוודאי שזה אמת - אלא עומק הדבר מה שמיד הם נגאלים כי מתגלה החכם הרואה את הנור לד שהוא ראה את התוצאה ורק שהוא לא ראה את נקודת הדרך, כשהבהירות הזו מתגלה זה גופא אור אחרית הימים, זהו ה'מיד נגאלים' כי רואים את החכם הרואה את הנולד ורואים שהבחירה היתה רק בדרך אבל התוצאה מוכרחת, זה עומק כח הגאולה שמתגלה באחרית הימים.

והאור הזה, זהו אורו של דוד המלך, שהרי נאמר בדוד "וישם כסא לאם המלך" כמו שדורשים חז"ל [גמ' ב"ב דף צ"א ב'] לרות שהיא אמה של מלכות כמו שמבואר בסוף ספר רות כל היחוס של דוד לרות, ובוודאי, לדוד היה שורש מצד אביו מיהודה ומצד אמו הוא בן גרים - ששורש הגרות התחילה ברות, אבל מה שנאמר "וישם כסא לאם המלך" כלומר שמור נח כאן בלשון הפסוק שנאמר 'כסא לאם המלך', שכסא זה הדבר שעליו עומד המלכות - או בהגדרה מדויקת יותר, שעליו ליו יושב המלכות, והמלכות שיושבת על אותו כסא מוגדר בה "כסא לאם המלך" כסא של אם לאמא של מלכות.

כלומר שכל כסא המלכות שמתגלה אצל דוד מלכא משיחא, הכסא של המלכות מגיע מכח 'אם המלך' שמכח אם המלך מתגלה כסא מלכותו.

ופשוט וברור הדבר - מה שמתגלה המלכות מכח האם שהיא רות - כמו שהוזכר פעמים רבות מאד בתיבת תורה עיקר השורש היא תור [הה' נופלת] שזה אותיות רות, כלומר שה'תורה חדשה מאיתי תצא" שעתידיה להתגלות בהארתו של משיח בן דוד זה מכח 'אם המלך' שהיא רות, זה הגילוי שמתגלה מכח רות - ה'תורה חדשה'.

ועומק נקודת הדבר - הרי חז"ל אומרים שכל ספר רות אין בו הלכות ולא נכתב אלא ליחוסו של דוד, וכוננת הדבר שספר רות בא לייחס את דוד למציאות של 'אם המלכות', לגלות מהלך של 'אם' חודש, זה התורה שמתגלה בספר רות.

והרי כל שורש סדר ההולדה שנולד דוד המלך מכל המעשה של בועז והגואל כמו שאמר בועז לרות - "אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי" (רות, ג' י"ג) וכן בהמי שך שאמר בועז לטוב הגואל שלא רצה לגאול - "אם תגאל

שדוד המלך ביקש שיקראו לו אב, הקב"ה ניסה אותו בבת שבע, ולא עלתה לו.

אבל באור אחרית הימים, כאשר יהיה אור הגאולה, האור השלם של משיח בן דוד, יחזור ויתגלה האור של האב הרביעי. כיום, יש בידינו מדרגה של אם מיותרת כביכול ביחס למי-ציאות האבות, ג' אבות וד' אמהות, א"כ, יש אם מיותרת, והדוגמא הבהירה והפשוטה לכך, רחל שהיא עיקרה של בית היא האם הרביעית שלא נקברה במערה יחד עם הג' אבות, עם יעקב נקברה רק לאה אבל רחל נקברה 'בדרך בית לחם', שמה היא נקברת, בדרך.

עומק קבורת רחל 'בדרך'

ועומק הדבר שהיא נקברה בדרך - להתבאר זה ברור מאד - "שמה קברו את אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את לאה" (בראשית מ"ט, ל"א), אבל רחל נקברה בדרך. - מה שהאם נקברת עם האב, שרה עם אברהם, רבקה עם יצחק ולאה עם יעקב - זה מדין שה'אם' מצטרפת ל'מוסר אביך', למסורת, וא"כ, הכל מושרש שדור אחר דור, כולם נקברים במערה בקרית ארבע היא חברון.

אבל רחל נקברת כמציאות לעצמה, היא לא מצורפת לאבות, למסורת, ל'מוסר אביך', אלא היא במהלכי דרך, היא נקברה 'בדרך אפרתה היא בית לחם', שם מקום קבורתה. והיינו שמה שהיא נקברה בדרך זה מהות של דבר, וזה מונח במה שחז"ל אומרים שעתידים בניה לצאת לגלות והיא מתפללת עליהם. אבל מה שהם יוצאים לגלות כלומר - הם נמצאים במהלכי דרך שזה ההגדרה של 'יוצא לגלות' שהרי גלות הוא לא מקום קבוע אלא הוא דרך להגיע בחזרה להיכן שיצאו, זה ההגדרה של גלות בעומק, זה גלות מלשון דבר המתגלגל שהוא מתגלגל - גל לחזור למקומו שלו.

מקום קבורתה של רחל שהיא האם הרביעית - מצד המהות שלה היא נקברת בדרך, ומכח כך אומר הקב"ה לרחל "מנעי קולך מבכי ועיניך מן דמעה כי יש שכר לפעולתך ושבבו בנים לגבולם", כלומר - שמה שרחל מגלה בעומק זה שכל מה שיש בבחירה זה בחירה של - בין אם תבחר את הצד הזה ובין אם תבחר את הצד השני - אבל בסוף הכל יחזור לאותו דבר.

תורה מסיני ומסרה ליהושע", זה ה'מוסר אביך', ומצד כך דוד מתיחס לשבט יהודה, "לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו" - שבט, זה דבר שמייסרים בו, זה שורש אחד שיש לו לדוד המלך מה"מוסר אביך", וזהו מכח ה'יש אם למסורת' שהוא השורש של האם המצטרפת לאב, זה ה'יש אם למי-סורת' שמכח אביו, שורש המלכות של דוד ביהודה שנאמר ב'לא יסור שבט מיהודה'.

אבל מכח ה'יש אם למקרא' מתגלה מהלך עמוק נוסף במה-לכי דוד כמו שנתבאר, ה'יש אם למקרא' זה הופך להיות שמי-ציאות התולדה היא מגיעה בין כך ובין כך, והבחירה מעמידה רק את האופן, את הדרך איך היא תהיה באותו דבר, כאן מונח מהלכי עומק הגאולה, ה'כסא לאם המלכות' כמו שנתבאר.

וא"כ, מעמקי האם לא מגלה רק אם כפשוטו, מה יהיה, אלא היא מגלה אם - איך לבחור את הדבר, זה האם שמתגלה במי-עמקי מציאות האם.

האור הזה הוא האור שמונח בפנימיות של הקץ, וזה מה שהוזכר 'ויבן את הצלע' - צלע בגימטריא קץ ובגימטריא אם במיליון.

יש את מה שנאמר לאחר 'ויקח אחת מצלעותיו' שזה ה'ויסגור בשר תחתנה' שנברא שטן עמה, שהוא התולדה של נקודת הבחירה, ולפי המתבאר, זה ברור מיניה וביה - מכח "ויבן את הצלע" נעשה מציאות של בריאת האם שזהו בריאה של מציאות שורש הבחירה, שורש המציאות של שני צדדים.

אבל מכח "ויסגור בשר תחתנה", כשנעשה סגירת בשר נעשה השורש של הדבר ששני הצדדים מובילים לבסוף לאותו מציאות של מהלך, זה עומק ה"נברא שטן עמה" שמה שכ-פשוטו נראה בחירה, יש כאן מעמקים של הבחירה העליונה שהתולדה בין כך ובין כך, זה נעשה מכח "ויסגור בשר" - אב לעל גבי מציאות הצלע כמו שנתבאר.

דוד שביקש להיות אב - האב הרביעי ורחל - האם הרביעית

ולפי"ז בעומק, מהו האור השלם - יש לנו ארבע אמהות, ג' אבות וארבע אמהות, וכבר הוזכר פעמים רבות יסוד דברי רבותינו שבשורש שיש ג' אבות זה בהאי עלמא, אבל היה אב רביעי שביקש שיקראו לו אב "בחנני, נסני, צרפני ודע כליותי",

סיכום קצר וחלקי

[השיעור מברר את סוגיית הבחירה ואת עומק תפיסת הבחירה שמתגלה בקץ הימים]

א. מציאות הבחירה של "אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב" וגו' מושרשת בבריאת האם הראשונה שזה שורש ה"נברא שטן עמה" שאומרים חז"ל על חוה - האפשרות של בחירה בין ב' צדדים, וזהו שנבראה מן הצלע שפירושו צד.

ובהרחבה יותר תפיסת כל נברא שבריאתו זכר ונקיבה היא במהלכי ב' צדדים, ושורש הבחירה בתורה מתגלה ב"יש אם למקרא", "יש אם למסורת", שמונח בזה בעומק שתי פנים בגילוי התורה - או ע"י אב, "מוסר אביך" מלשון מסורת שזוהי התורה המושרשת מדור דור או ע"י האם שמרגילה את בנה למקרא.

ב. בעלמא דידן הבחירה היא בתוצאה שהתוצאה תלויה במה שבוחר "אם תיטיב - שאת" וכו' אבל כשמגיע הקץ [שבגימ' טריא צלע, אם במילוי] מתגלה ש"בין כך ובין כך עושים תשו"ב" התוצאה היא בהכרח והבחירה היא רק בדרך איך להגיע לתוצאה, אם מעצמם או ע"י מלך כהמן, וע"י גילוי עומק זה שבבחירה משתנה התפיסה למפרע שכל בחירה מעולם, לא היתה רק בדרך.

ג. התורה שבמדרגת האי עלמא יוצאת לפועל ע"י קיום המי-צוות שבהם יש בחירה גם בתוצאה, אבל מכח התשובה של אחרית הימים יתגלה תורה חדשה בהארת משיח - ועומקה - הבהירות של גילוי הנקודה האחרונה שזה התוצאה שתיוולד בהכרח, ובפרטות, זה התורה החדשה שמתגלה בשבועות מכח דוד המלך ע"י ספר רות שכולו במהלכי בחירה [בחירת רות וערפה, ובחירת טוב ובוועז] שבא לגלות את יחוסו של דוד לאם המלכות רות [= אותיות תורה] - הגילוי שהבחירה רק בדרך.

ד. רחל היא האם הרביעית שלא נקברה במערת המכפלה אלא בדרך - הגילוי שכל הבחירה היא רק בדרך אבל התוצאה לב' סוף היא "ושבו בנים לגבולם", ובהקבלה לכך יתגלה באור השלם של משיח שדוד הוא האב הרביעי.

"בדרך אפרתה היא בית לחם"

ומצד כך שרחל היא עיקרו של בית, האם הרביעית - היא השורש לגילוי של מעמקי הבחירה של "בין כך ובין כך עושים תשובה".

"מנעי קולך מבכי ועיניך מן דמעה כי יש שכר לפעולתך וישבו בנים לגבולם", למ"ד "עושי תשובה נגאלים אין עושים תשו"ב" בה אין נגאלים" איך מתיישב כביכול מה שהקב"ה אומר 'ושבו בנים לגבולם', הרי זה תלוי אם יעשו תשובה? - כאן מונח המ-עמקים של המ"ד "בין כך ובין כך עושים תשובה" - וכמובן אלו ואלו דברי אלקים חיים, וזה שני שלבים בגאולה, וב"ושבו בנים לגבולם" מונח המ"ד שבין כך ובין כך עושים תשובה וני-גאלים.

המעמקים הללו מאירים באור אחרית הימים של "מעמיד עליהם מלך קשה כהמן" שהתוצאה איננה קשורה לנקודת הפעולה.

וזה היסוד הידוע של מה שנאמר "לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון", ה'מענה לשון' מוכרח, הוא לא תלוי בבחירה של האדם, וזה מה שמתגלה במעמקים אצל משה ש"שכינה מדברת מתוך גרונו" שהוא מוכרח בדיבורו שלו. זה העומק שמתגלה במהלכי ההארה של רחל שנקברת "בדרך אפרתה היא בית לחם".

והאור השלם הזה, זה האור שמאיר ב'אם', זה האור שמאיר ב'אם', לא 'אם' כפשוטו אלא אם - שבין אם תעשה כך ובין אם תעשה כך התוצאה תהיה אותה תוצאה, זה ה'אם' של רחל שנתבאר - "ושבו בנים לגבולם".

[שאלה מהשומעים - האם יכול להיות שבגלל מה שהוזכר [= בשיעור אחר] שהאבא הוא מורי"ש לבן את המדות, שזה הסיבה שדוד לא נקרא אב בגלל שהאור שלו יותר גבוה ממדות?] - הניסיון של דוד שהיה, זה היה בבת שבע, כלומר שמצד כך הוא שייך לנקודה השביעית שזה הבחינה של בת שבע כידוע בחז"ל, ועל הצד שהוא היה הופך להיות אב אם הוא היה מתנסה בניסיון בת שבע ועומד בו - הוא היה מאיר את האור של השביעי, הוא לא היה מאיר את הו"ק, זה מה שאתם מתכוונים בעומק לומר, כלומר, מכח שאנחנו אומרים שע"מ לנסות אותו אם הוא יקרא אב או לא, ניסו אותו בבת שבע שזה מידתו השביעית, ואם הוא היה הופך להיות אב - הוא היה הופך להיות אב של המידה השביעית ולא האב של השש מידות, זה עומק דבריכם, יפה מאד.

כללים של חו"ג והם י"ח

ג) ויש פירוש ב' והוא שהחסדים אינן נכ' נסין תוך היסוד אלא חוזרין ועולין מחוץ הדפנות דיסוד אמא ומפסיקין בין גופא דז"א ליסוד דאמא (וחלל) שביניהן: כנו- דע הם אור פנימי ואור מקיף, והיינו שמש"כ לעיל בכלל ב' שנכנסין תוך יסוד אימא היינו בחי' אור פנימי, וכאן מבאר בחי' אור מקיף, שמקיף ליסוד אמא שמולבש בחזה דז"א.

ונחמד דכיון שתכליתם של החסדים שב- דעת שעולים, הוא להגדיל רישא דז"א, החסדים דייקא, לכן מציאות ההגדלה בפועל מתחילה בספירה הראשונה דז"א מצד שעיקרו ו"ק, שהיא ספירת החסד.

כנודע בז"א יש בו חיצוניות ופנימיות, חיצוניות דז"א הם המידות שבו שהם מחסד עד יסוד, ופנימיותו הוא הדעת שבו, שהדעת הוא הנשמה דז"א, נשמת ו"ק. נמצא שמצד החיצוניות החג"ת הם אלה שגדלים ונעשים ג"ר מדין שז"א ראשיתו ועיקרו חסד, ומאיך מצד הפי- נימיות שהיא הדעת היא הגדלה מדין החסדים שבדעת.

כלומר הז"א מצד עצמו הרי הוא ו"ק שיצא תלת גו תלת, ומצד כך מדין עצמו אין לו ג"ר, ומה שהוא מקבל מוחין הוא מכח המדרגה העליונה ממנו, שהוא יסוד דאמא, שבו הדעת דז"א שיש בה חו"ג, ומדין החסדים שבדעת שעולים נעשה לו ג"ר, והיינו מצד הפנימיות, אולם בפועל מצד החיצוניות כיון שמ- ציאותו וראשיתו ועיקרו חסד, החג"ת הם אלו שגדלים בפועל.

ברם החסדים שבדעת שבונים את פני- מיות הג"ר יש בהם ב' הבחנות, פנימי, ומקיף, ובכלל ב' הרב ביאר מדין הפני- מיות שחסדים שנכנסין לתוך יסוד אימא לבנות את הג"ר בסוד אור פנימי, ועתה מבאר הרב שחלק מן החסדים שעולים אינן נכנסין לתוך יסוד דאמא אלא מקי-

פין לו, והיא הגדלה בסוד מקיף.

נתבונן השתא, לפי מה שהתבאר שההגדלה של הז"א היא מדין החסדים שבדעת, כלומר שורש הדעת שהוא ב- יסוד אימא² שנכנס תוך ז"א, ודרך יסוד אימא עוברים החסדים להגדיל את רישא דז"א, והתבאר שההגדלה אינה מדין הז"א עצמו, כי הוא ו"ק ואין בו דין ג"ר מצד עצמו, אלא מדין יסוד אימא, לפ"ז מבואר שהוא הטעם שהחסדים מפסיקין בין גופא דז"א ליסוד דאימא, מצד שהז"א אין בו דין ג"ר מצד עצמו ולכן יש הפסק בין גופו לבין יסוד אימא שהוא שורש לג"ר דז"א.

והם גם כן עולין בקו ימין ושמאל ומ- קיפין לנ"ה דאמא על דרך הנ"ל, ונמצא שהאורות המוחין הפנימים שבב' הקוים שבתוך נ"ה דאמא מאירין מבפנים והארת קו האמצעי שבתוך היסוד אמא מאירין מבפנים ואלו החסדים העולין ומקיפין מאירין מבחוץ ומכים זה בזה ומתגדלות הארתן ונתוספו מאד: מתבאר כאן אופן נוסף של הגדלה, כלומר לעיל בכלל ב' הרב ביאר שההגדלה היא מצד גי- לוי' החסדים הסתומים, דע"י החסדים שירדו ונתגדלו, עלו והרחיבו עוד את פי יסוד דאימא, וכאן מבאר את ההגד- לה מצד 'הכאת האורות' זה בזה, שהוא אופן נוסף שע"י נכנים הכלים, כמבואר בתחלת הע"ח ובעוד מקומות.

והנה כבר התבאר במקומו שהכלים נכנים בשתי תפיסות, שהם אורות וני- צוצין. א- מדין העביות שבאור, שהאור הגס נעשה ממנו כלים והאור הדק נשאר אור למעלה, והיינו בנין הכלים מדין האורות. ב- מדין הכאת האורות זה בזה שנקרא בטישו נעשים ניצוצין, ומהני- צוצין נעשים כלים, והוא בנין הכלים מדין הניצוצין. והיינו שהניצוצין שיר- דו למקום הבריאה לא רק שהם 'מחיים את הכלים' בזמן השבירה, אלא הם גם שורש עשיית בנין הכלים, בנין הכלים

מדין הניצוצות.

נמצא שב' תפיסות אלו של בנין הכלים מתגלים השתא בבנין הג"ר דז"א, מדין האורות ומדין הניצוצין. והיינו דמה שה- תבאר שהג"ר נבנה מדין 'גילוי' החסדים הסתומים, ע"י בחי' אור פנימי שעולין ונכנסים החסדים לתוך יסוד אמא, הוא שמדין עביות האור נבנה הג"ר דז"א, כלומר מכח גילוי נעשה גידול, והיינו גידול של אורות שמהם נעשה רישא דז"א ע"י האור הפנימי. ומה שמתבאר השתא מצד החסדים שעולים ומקיפין ומאירין מבחוץ ומכים זה בזה, היינו מדין הבטישו מדין ניצוצין, ומזה נעשה הגולגולת דז"א³, והיינו הכלי של הג"ר דז"א, מדין מקיף.

וזה סוד הגדלה ומקום קו האמצעי המ- גולה מקיפין ליסוד אבא אשר שם: עיין בהגו"ב בשם הש"ש דיסוד דאבא הוא ארוך ומגיע עד היסוד דז"א, ולכן כשה- חסדים מקיפים ליסוד אבא הרי הוא מגולה שם, משא"כ יסוד אימא שהוא רק עד החזה דז"א הוא במקום הסיתום, וכאן מתגלה הארה נוספת של הקפה ליסוד אבא.

והיסוד דאבא הוא שד"י במלואו תתי"ד והוא יסוד אבא שבתוך ז"א: עיין בהגו"ב שכתב לא ידעתי מה בא ללמדנו כאן וכבר מבואר במקומו. והיינו שהיא הארה שהחסדים מקיפין יסוד אבא שהוא בהבחנה של שם שד"י.

נבאר כי שם שד"י יש בו כמה הבח- נות, ישנה הבחנה של מה שאמרו רז"ל "שד"י, שאמר לעולמו די'. ועוד הבחנה נוספת הוא שיש באלוקותו ית"ש די לכל בריה ובריה. והיינו שבתפיסה החיצו- נית הוא מה שאמר לעולמו די, והיינו כי העולם היה מתפשט עד שאמר די, והיינו בסוד הכלים בחי' נתינת גבול. אולם התפיסה הפנימית היא מה שאמרו

ג היינו שהחג"ת עולין ונעשין ג' חללי גלגלתא דיליה, וכן את עצם הגולגול עצמה. ד חגיגה יג.

ב יתבאר להלן דין יסוד אבא.

א בערכין, דסוף כל סוף מיירי שכל זה בגופא דז"א.

שיש באלוקותו ית"ש די לכל בריה ובי ריה, כלומר יש שפע שאינו חסר ולית ביה בחי' גבול, הוא שפע שורשי ושפע של גילוי אלוקות, ולכן הוא די לכל בריה ובריה.

נמצא מש"כ הרב כאן שיסוד דאבא הוא שד"י במלואו תתי"ד, 'תת' הוא הארת הת"ת שהוא ז"א, וי"ד הוא בסוד ה'די', נמצא שמצד יסוד דז"א הוא בחי' התפיסה החיצונית שהוא בחי' 'אמר לעולמו די', כי ז"א הוא בהבחנה של קיצור הדבר, סוד 'זעיר אנפין', יסודו קצר בערך ליסוד אבא. לעומת כך יסוד דאבא הוא במדרגה בערכין שיש באלו-קותו ית"ש די לכל בריה ובריה, שהוא בבחי' שמתפשט ומתארך עד יסוד דז"א משורש א"א שמהותו הוא האר-כת הדבר. מיהו בא"א הוא הארכת כל הקומה כולה לעומת כך כאן מתגלה ע"י אבא הארכה מדין היסוד. נמצא שמה שהחסדים מקיפין ליסוד דאבא שמו-לבש ביסוד דז"א, היינו בבחי' הכלים ובבחי' האורות.

ומתגלה בזה גופא הגדלת ז"א, שמצד ז"א שיסודו קצר הוא בחינת 'שאמר לעולמו די', בחי' קטנות הדבר, וע"י הארת יסוד אבא מתגלה בז"א בחינת שיש באלוקותו די לכל בריה ובריה, בחי' הגדלה.

והוא שד"י במלואו תתי"ד, והיינו שהת"ת שהוא ז"א גדל מבחי' 'די' שאמר לעולמו די, לבחינת י"ד, בחי' 'ידא אריכתא' מכח אריך שמאריך את יסוד אבא, בחי' שיש באלוקותו די לכל בריה ובריה. ונמצא שלא רק שהז"א גדל כי נעשה לו ג"ר אלא שגם היסוד שבו גדל מכח הארה זו שמקיפה יסוד אבא אשר שם, בסוד הארת הארכה משורש א"א.

נמצא שמתחדש בדברי הרב, שלא רק שנעשה הגדלה של הז"א שנעשה לו ג"ר ע"י החסדים שעולין ליסוד אימא מדין אימא בין בפנימי בין במקיף מצד שאימא היא עיקר מדרגת הג"ר דז"א,

אלא שהז"א גדל מצד היסוד שבו מדין אבא.

ובעומק הגדלה של היסוד היא בסוד מה שהיסוד כשהוא איבר מת הוא קצר, לעומת כך כשהוא חי הוא ארוך, וזה מתגלה בז"א שיסודו בסוד הקטנות בבחי' איבר מת הוא קצר, נעשה לו הג-דלה בחי' איבר חי יסוד אבא שיסוד-דו מתארך משורש הארכה מדין א"א.

נמצא שמדין יסוד דאימא נעשה הגד-לה של ג"ר לז"א, ומדין יסוד אבא נעשה הגדלה ליסוד דז"א, בסוד חסד בפומיה דאמה.

ד) נקדים שכלל זה הוא מורכב הרבה מסוגיית הכוונות, וכדי להבין את הדב-רים לעומקן צריך להיכנס לסוגיית הכ-וונות בהרחבה, אמנם נבאר השתא את הדברים רק בכללות ובע"ה אי"ה נבאר אותם בפרטות במקומו. ומה שמתבאר בכלל זה הוא בנין הנוק' שנבנית מהגבו-רות משא"כ מה שביאר עד השתא הוא בנין מוחין דז"א שנבנה מהחסדים.

דע שיש חילוק בין ר"ה שהוא דוגמת מעת בריאה עולם, לשאר ימות החול: נקדים שיש ג' זמנים שמתגלה הדורמיטא לצו-

ה והיינו דשורש הגדלה זו היא בא"א, כלומר קומת או"א מצד עצמן אינן 'ארוכים' יותר מקומת זו"ן כפי הנראה בהלבשתן את א"א, שאו"א מלבישים על חג"ת דא"א, וזו"ן מלבישים על נה"י דא"א, כלומר כ"א מלביש שלישי. ואולם התבאר שם שיש ספק האם או"א מלבישים עד סוף א"א רק שאינן עולים בשם אלא בחג"ת מחמת שזו"ן מל-בישים מנה"י, או שאו"א מלבישים רק את החג"ת דא"א.

ונחדד שיש כאן גילוי שא"א מאריך את יסוד דז"א, ושורש הדבר הוא באחת ההבחנות של חלוקה בין עתיק לא"א, שהיא שא"א הוא מכתר עד היסוד ועתיק הוא המלכות (והבחנה זו התבארה בהרחבה ברמח"ל), ביחס הזה א"א יש בו הבחנה שמסתיים ביסוד, ושם מתגלה כח הארכה שבו (והנה כל תפיסת ארוך או קצר מתגלה ביסוד, והוא כאן בין יסוד אריך ואבא ליסוד ז"א, וכן בין יסוד דוכרא ליסוד נוק', וכן ביסוד עצמו שפעמים הוא איבר חי ופעמים הוא איבר מת, ודו"ק). ובמקביל לא"א, ז"א ג"כ אין לו מלכות גמורה (עטרת היסוד) אלא עיקר קומתו הוא עד היסוד, ולכן נקרא ו"ק מחדד עד יסוד. והיינו שזה 'אריך' אנפין וזה 'זעיר' אנפין, כלומר יסוד דז"א קצר-זעיר, ויסוד דא"א ארוך-אריך, לפי"ז מתבאר היטב מה שכבר התבאר במק"א שאו"א הם רק כלי מעבר בין 'אריך' אנפין לזעיר' אנפין, ובפרטות בענין היסוד דז"א מתגלה הארכה של ז"א ע"י אבא דייקא כמתבאר שמתגלה שיסוד אבא הוא ארוך מכח א"א, ודו"ק.

רך הנסירה ואזי הנוק' מקבלת שפעה מאימא ולא מז"א, והוא בכל תפילה ות-פילה שנעשין מוחין יש תפיסה של נסי-רה. וכן מתגלה בכל לילה ולילה, וכן יש את תפיסה הנסירה הכללית שהוא מה שמתבאר בכוונות של תפילות ר"ה שהיא הנסירה הכוללת.

ובכללות יש תפיסה של הנסירה דיום חול" ותפיסת הנסירה של ר"ה. ולהלן הרב מבאר את ההבדל בניהן, ודבריו סתומים וסותרים את עצמן, ונלאו המ-פרשים בכמה אופנים מה ההבדל בין מדרגת ר"ה למדרגה של הנסירה דיום חול"ט.

והוא שבעת בריאת עולם וכן בר"ה נמש-כין בה ה"ג ע"י אמא עצמה בסוד ויבן ה' אלה"ים את הצלע, אך בשאר ימות השנה אינן נמשכין לה הגבורות אלא על ידי זעיר אנפין לבד מאחוריו: והיינו דשלא בשעת נסירה הנוק' תמיד מקבלת את שפעה דרך ז"א בלבד, ופשוט שהש-פע שז"א נותן לנוק' הוא שפע שקיבל מלעילא. ובהגדרה כוללת הוא נותן בה תחלה הארת הגבורות ואח"כ את הגבו-רות עצמן שהם הב"ן דב"ן, ואח"כ גם נותן לה הארה של החסדים שהם הב"ן דמ"ה. ונותן לה את שפעה או בסוד זיווג אב"א כשהיא עומדת אחוריו, או בסוד זיווג פנים בפנים כשהיא ננסרת ועומדת בשווה אליו.

אולם בזמן הדורמיטא, הז"א יושן והנק' ננסרת ממנו, ואזי אינו נותן לה את שפעה כי אז הם נפרדים זה מזה, ו

ו כמבואר בשה"כ דרוש הלילה דרוש ו'.

ז שהוא כל מה שהיה בערב שבת בראשית בענין הנסירה ובנין הנוק'.

ח דלילה, וביום בעת התפילה.

ט ועיין בבית לחם יהודה שביאר בהירות את פשיטות לשון דברי הרב כאן. ובשער הכוונות וביפ"ש שם, ושמן ששון ושפת אמת. שביארו ג' מהלכים בסוגיא.

י או מ"ה דב"ן, ובפשטות הדבר תלוי במחלוקת היפ"ש והרש"ש לעיל, וכבר דנו בכך המחברים, עיין בית לחם יהודה על אתר.

יא אולם כתב הרש"ש שעדיין נותן לה את שם הוי"ה בריבוע בנסירה שבכל יום. וביפ"ש כתב שעדיין נותן לה את הרשימו ששאר בקרבו.

וגם המוחין שהיו בה ממנו באופן של אב"א הם עתה מסתלקין, ומכאן ואילך היא מקבלת את שפעה מאימא, שנכנסין נה"י דאמא בה. והוא מה שנאמר 'ויבן ה' אלהים את הצלע', ה' אלהים הוא אימא, והצלע היא הנוק'.

והנה או"א הם זכר ונקבה, וזו"ן הם ג"כ זכר ונקבה, וביחס הזה יש יחסיות של הנוק' התחתונה באמא שהיא הנקבה העליונה, כי נוק' היא ה"א תתאה ואימא היא ה"א עלאה, והיינו שה"א דהוי"ה הוא אחד שנחלק לשנים, (וזה מתג' לה בפועל בסוד הנוק' שמתחלקת לב' פרצופים שהם לאה ורחל) ומצד ההב' חנה הזו נמצא שהבת מקבלת מאימא, ולא מבן זוגה הז"א, ובעומק הוא מצד ששורשן אחד.²

ודע שאלו הב' חותמות [הנז' בכוונת נעי' לה י"כ] אינן נשלמין יחד" אלא בהיותן אב"א אז לוקחת זו החותם הב' הגרוע שהרי נודע שכשעוברין הארת המוחין דרך האחור הם נכנסין מלמעלה למטה דוגמא כמו שנכנסו בז"א, ואם כן תחלה נכנסה הארת החותם עם הגבורות דשייכי לחלק המלכות ואלו ירדו ביסוד שלה: ביאור הענין דהיינו שיש ב' חותמות שהם חותם בתוך חותם. חותם הוא גי' מטריא ג' מילוי אהי"ה, דיודי"ן קס"א, דאלפין קמ"ג, ודההי"ן קנ"א" עם הכו"ל, והם ג' אהי"ה בנה"י דאימא, נמצא שכל חותם הוא הארת שם אהי"ה.

יב ויש הארה נוספת שמקבלת בזמן הדורמיתא שמתגלה בפורים שהארת עטרת יסוד אבא מתגלה ויוצאת לחוץ, והוא סוד אבא יסוד ברתא, שהארת אבא נכנס לנוק'. יג עיין בבית לחם יהודה שכתב דלאו למימרא שאינם נשלמים יחד ביוה"כ כי שם נשלמים יחד, אלא ר"ל שאלו החותמות הנוכרים בדרוש יוה"כ אינם נשלמים יחד בשאר ימות השנה. ותוספת זו שבסוגריים אינה בכת"י המקורי. יד כמבואר בשער הכוונות

והיינו כי נה"י דאמא נכנסין ברישא דז"א עד החזה, ומהחזה ולמטה הם רק הארת של הג' אהי"ה אלו שמלבישים את החו"ג בסוד נרתק, ונכללין ביסוד דז"א, וכללות כללותם במלכות דז"א, וב' החותמות הם, א' הוא ביסוד דז"א, וא' הוא במלכות דז"א, אמנם החותם העיקרי הוא החותם שביסוד, והחותם הגרוע הוא החותם שבמלכות דז"א, כי אינו אלא הארת החותם שביסוד דז"א שחזר ונחתם במלכות שלו.

ואח"כ הוא נותן לנוק' את הארת החותם שקיבל מאימא בסוד הארת ג' אהי"ה, והיינו שקודם מאיר החותם העיקרי שביסוד דז"א בגופה מהדעת שלה עד הוד שבה¹⁰, ואח"כ החותם השני הגרוע שבמלכות דז"א מאיר ביסוד דנוק', ונמ' צא בשלב זה ביסוד הנוק' יש את החותם הגרוע, ובמלכות דנוק' אין הארת חותם כלל.

ואחר כך בנסירה לקחה מוחותיה ע"י אמא עצמה שנכנסים בה נה"י עצמן דאמא, לכך ירד החותם שהוא שהיה ב"י סוד שלה עד המלכות שבה וירד אחר כך חותם הראשון דאמא העיקרי ביסוד שלה: והיינו שבזמן הנסירה אימא מסת' לקת מרישא דז"א ומתלבשת בנוק' ואז לוקחת הנוק' בחי' הג' ע"י אימא, ואלו הה"ג גבורות מתפשטים ג"כ מחסד עד הוד ואז יורדים עם החותם דאימא ב"י סוד דנוק', ונדחק החותם הגרוע שהיה ביסוד שלה למלכות שבה.

והיינו כי סוד החותם מתגלה באות ברית קודש דייקא, בסוד "על בריתך שחתמת בבשרינו", וא"כ נוק' שאין לה

טו ועיין בבלח"י שביאר שאין נקרא חותם אלא רק ביסוד ומלכות, בסוד "גן נעול אחותי כלה גל נעול מעיין חתום".

אות ברית קודש נמצא שאין לה חותם, אולם התבאר בגמ'¹⁰ "שאשה כמאן דמהילא דמיא", כלומר שיש בה שייכות לבחי' אות ברית קודש, ולכן כפי שיש בז"א הארת החותם ביסוד דיליה כך גם בנוק' יש בחי' הארת חותם העיקרי ביסוד שלה ע"י אימא כמתבאר. וכנו" דע שהיסוד דנוק' נקרא 'ציון', והמלכות שבה נקרא ירושלים, ואלו הם ב' החו"תמות.

והראשון נקרא דל"ת א' מנצפ"ך א' שבמ"לכות שבה, והב' נקרא דל"ת ב' ומנצפ"ך ב' שביסוד שלה: כי החותם הוא בחי' סוף הדבר, לכן הם בחי' אותיות מנצפ"ך שהם אותיות סופיות, בחי' חותם. גם מה שנקרא דל"ת היינו מצד שהדלת היא בחי' סוף הבית, בחי' קצה שמג' ביל את הבית, דומיא דענין החותם. וזה רמוז בדברי הגמ' שבאישה יש בה רנ"ב איברים כי יש בה ב' דלתות וב' צירים, והיינו ב' החותמות הנ"ל, ובדקות הד' לתות הוא בחי' המלכות בחי' ירושלים, והצירים הוא בחי' ציון בחי' יסוד.

והראשון הם בחי' גבורות שבגבורות והב' ביסוד הם חסדים שבגבורות: הראשון הם בחי' ב"ן דב"ן, והשני הוא ב"ן דמ"ה".

והם ה' דמים טמאים וה' דמים טהורים מנצפ"ך כפול וכולם גבורות כנ"ל: והיינו כי מנצפ"ך הם גבורות, ומצד התיקון הם ה' דמים טהורים, ומצד הקלקול הם ה' דמים טמאים, ומצד התיקון מתגלה בחי' דם נעצר ונעשה חלב.

טו ע"ז כו ע"א, לחד מ"ד שם, ולפ"ז מה דאמרי בבה"מ "ועל בריתך שחתמת בבשרינו", נשים שייכות בזה 'בעצם', ולא רק קאי אזכרים שבשיראל, ודו"ק.
יז או מ"ה דב"ן כנ"ל דתלוי בפלוגתת היפ"ש והרש"ש בסדר ההחלפות.

אם ברצונך וביכולתך להתנדב להגהה של הסי-
כומים עץ חיים - בלבבי משכן אבנה, אנא צור
קשר עם המערכת בכתובת
bilvavi231@gmail.com

אם ברצונך להתנדב לעזור בבחירה מתוך ליקוט
מכל השיעורים והספרים לפי סדר הפרשה עבור
העלון, אנא פנה למערכת במייל
bilvavi231@gmail.com

מילון ערכים בקבלה • ו-ד

ממש, כי בכתר - א"א, דוכ' ונוק' הם אחד ממש, ואור זה מאיר אף באו"א. וזש"כ בנהר שלום (דף טז, ע"א) וז"ל, ו"ד במילוי היו"ד נחשבים לאות אחת, כי הם מספר י', עכ"ל. ומקור דבריו בשער הכוונות (דרושי הציצית, דרוש א').

ובפרטות ו"ד כאשר נחלקים לעשרה, נעשית ס"מ. וכתב בשער ההקדמות (דף ס"ד, ע"א) וז"ל, אבא נקרא יו"ד, שהם י"ס שבו, שהם בגימט' ו"ד. ולכך בינה העליונה שמקומה כנגד שש ראשונות שלו עד החזה, ונודע כי כל ספירה מהם כלולה מעשר, לפי שהיא מבחינת אבא הנקרא י', ולכך היא (הבינה) נקראת סמ"ך, שהם ששים. והתבונה שהיא למטה בארבעה התחתונה שבו, נקראת מ', עכ"ל. והיינו שו"ד, ו' היא בינה, ואות ד' היא תבונה. והבן לפ"ז שלא רק שאמא נרמזת שנכללת באבא, באות יו"ד, בו' שבו, אלא אף תבונה נרמזת באות יו"ד, בד' שבו, והבן.

ובדקדוק יותר, באות יו"ד רמוז אבא - אמא - תבונה - זו"ן. אבא - י'. אמא - ו. תבונה - ד. וזו"ן רמוזים במילוי לבד ו"ד. וכמ"ש בשער הפסוקים (משלי) וז"ל, שאות א' הוא אבא, ואותיות המילוי ו"ד שהם זו"ן, הגנוזים בו בתחלה והוא מוליד ומוציא אותם כשמזדווג באימא הנעשית מחבור אותיות ו"ד ונעשית ה' שבשם כנודע, והנה אחר שיצאו למטה זו"ן, שהם סוד ו"ד שבמילוי יו"ד שהוא אבא, וכו', עכ"ל. ואזי עולים ל'. ורמז לכך כתב בפע"ח (שער יוה"כ, פ"ג) וז"ל, יו"ד של חכמה, מן ו"ד שבה נעשית צורת הבינה צורת ה', שהוא תחלה ו"ד, ואח"כ ד"ו. הרי בצורת יו"ד נכלל יו"ד ו"ד, וכל אלו גימט' ל', עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון.

כתב בעץ חיים (שער הכללים, בסופו) וז"ל, יו"ד במולאו, ו"ד, שהם ד"ו פרצופים, וה' צורתה ד"ו, עכ"ל. ועיי"ש שזהו זווג או"א, י"ה, לצורך זו"ן, ו"ד, ז"א ו', ונוק' ד', וכמ"ש (שער ז', פ"ה) וז"ל, ב' בנים, זו"ן, והם סוד ו"ד, מילוי יו"ד, עכ"ל. וכתב להלן (שער ט"ו, פ"ד) וז"ל, מב' אותיות ו"ד אלו, והם סוד ו"ה, נמשכין זו"ן הנקרא ב"ן וב"ת וכו', אבל אין פירושו שב' אותיות ו"ד אלו הם זו"ן עצמם, עיי"ש.

והשינוי בין ו"ד היוצא ממילוי האות י', לבין ו"ד היוצא מצורת האות ה', נתבאר להלן (שער יא, פ"ו, מ"ה) וז"ל, אבא - הדוכרא גובר, לכן ו' קודמת לד', וזהו ו"ד. אך לתתא הבינה, נוק', לכן גוברת ד' על ו', וזהו צורת ה', ד"ו, עיי"ש. ושורש לכך באות ה' הנגלית באזן, ונעשה ו-ד, בחוטם ו', ובפה ד', עיין שער ה', פ"ב, מ"ת.

ובדקדוק יותר, שתי בחינות ו"ד הללו נמצאים באבא - חכמה, עצמה. וכמ"ש (שער ט"ו, פ"ד) וז"ל, באות יו"ד לבד שהוא חכמה, שם יש בחינת בינה, וזהו ענין הבן בחכמה. ופרושו הוא, כי יו"ד במלואו, י' הוא חכמה, וב' אותיות ו"ד נעשית צורת ה', שהוא צורת ו"ד שבאות יו"ד, והיא נקראת בינה עלאה, עכ"ל. וכתב להלן (שער י"ט, פ"ח, מ"ב) וז"ל, אמא יצאה עתה טמירא ומולבשת תוך אבא, ולכל אלו הסיבות הנ"ל נקרא פניהן אבא או חכמה לבד, כי היא לא נגדלת כלל, לכן שניהן הם י' שבשם, כי ו"ד גימט' יו"ד, צורתה ד"ו, הרי כי אמא היא נעלמת תוך ה"י ואינה נזכרת רק י' פשוטה שהוא אבא, וז"ס עטרת בעלה, עכ"ל. והרי שאבא יו"ד, וכן אמא יו"ד, ויחדיו הם ב', וזהו ששורשם בכתר שהוא סוד כ' כנודע. ומכח כך נעשים או"א לאחד

להצטרפות לרשימת
העלון
ולכל ענייני העלון
bilvavi231@gmail.com
052.763.85887

הפצת ספרי קודש
רח. דוד 2, ירושלים
02.623.0294
ספרי אברומוביץ
רח. קוטלר 5, בני ברק
03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברומוביץ
משלוח ברחבי העולם
03.578.2270
ספרי מאה שערים
רח. מאה שערים 15, ירושלים
02.502.2567

יב אם שכשך ידיו לתוך כלי של מים, עלתה לו נטילה לק"ש ולתפלה, אבל לא לרוח רעה שעליהן. אם שכשך ידיו בשלשה מימות מוחלפים, יש להסתפק אם עלתה לו להעביר רוח רעה שעליהן.

בירור הלכה - סעיף יב':

והנה כל ספיקו של השו"ע הוא מפני שנסתפק אם בעי כלי אם לאו, אולם להצד שלא בעינן כלי, פשיטא ליה שיצא ידי חובת נטילת שחרית. ונראה שזהו דעת השו"ע לשיטתו. דהנה לעיל סעיף ב' כתב וז"ל, ידקדק לערות עליהן מים שלשה פעמים להעביר רוח רעה ששורה עליהן, עכ"ל. וס"ל שאין סדר לדבר, אלא נצרך שלכל ידיו יגיע ג"פ מים, הן כסדרם והן לסירוגין. אולם דעת האריז"ל שבעי סירוגין, וכמ"ש בשער הכוונות (והובא בכף החיים שם) וז"ל, הנה בתחלה יטול הכלי של המים בידו הימנית (וכאשר טובל ידיו ומשכשך נחסר חלק זה, אולם אינו לעיכובא, שהרי כן פסק השו"ע עצמו בסעיף י', ולפיכך כתב שאולי יוצאים בשכשוך, ופשוט) ונותנו בידו השמאלית, ואח"כ שופך מים מידו השמאלית לידו הימנית, ואח"כ ישפוך מים מידו הימנית לידו השמאלית, הרי פעם אחת, וחוזר כסדר הזה פעם

שניה ושלישית, באופן שתרחוץ כל יד ויד ג' פעמים, ולא תרחצם ג"פ כל יד, אלא פעם אחת ביד זו ופעם אחרת ביד השניה בסירוגין (וכאשר משכשך ידיו יחדיו בג' כלים, נחסר הסירוגין, ומעכב לדעת האריז"ל וכדלהלן), כי ע"כ כן רוח הטומאה הנקרא שיבתא, בת מלך היא, ומקפצת "ודולגת" וקופצת עד שנעתק לגמרי משם, ואם לאו אינה נעתקת, וכך נמצא בזוהר כתיבת יד, עכ"ל.

והנה לשיטת האריז"ל שבעי נטילה לסירוגין מפני "שדולגת וקופצת עד שנעתק לגמרי משם", הנה כאשר נוטל ידיו ע"י אחר יחדיו או משכשך ידיו יחדיו, אין לה להיכן לדלג, והיה ס"ד לומר שכאשר אין לה יד אחרת לדלג אליה, נעתקת בפעם אחת. וזהו חידוש שלא מצינו כן בפוסקים. ויותר נראה להיפך, שכאשר נוטל ידיו בבת אחת ואין לה להיכן לדלג, אינה נעתקת כלל, ולא סגי אפילו נוטל ג' פעמים נטילה

יועיל לו לטהרה לק"ש ולתפלה.

פירוש על דרך הסוד - סעיף י"ב:

הנה כאשר נוטל ידיו, הטומאה שהיתה תחלה על היד עוברת מן היד למים, ואז המים נטמאים. ולכן אי אפשר ליטול ידיו עמהם פעם נוספת, כי נטמאו כבר. אולם כאשר טובל ידיו במקוה, כיון שמי המקוה אינם יכולים לקבל טומאה, אזי יכול לטבול ידיו ג"פ צאותם מים, כי אינם מקבלים טומאה. ואזי נטומאה לא נעתקת מן ידיו למים, אלא פורחת ומסתלקת. וכן כאשר נטמאו המים עצמם, אם נעשה השקה למים טהורים של מקוה, נטהרו המים הללו מדין זריעה (עיין פסחים, לה, ע"ב), ואזי יכול לשבץ וליטול ידיו מהם. כי נסתלק כח הטומאה מן המים ו"פורחת" לה. וכלשון הש"ס (וצחים, נג, ע"ב) שטומאה "פורחת" ממנו.

וכבר נתבאר לעיל שכל טומאת ידים, ע"י צת מלך, "דולגת וקופצת". וכאשר נוטל ידיו היא "נעתקת" מידיה למים, וזהו מכת "עתיק". ואינו כשאר כל דבר הנטמא מדבר אחר שאזי הטומאה מתפשטת "ומוארכת" מדין אריך, ונמשכת מן הדבר הנטמא לדבר הטהור

גמורה ע"י אחר, או משכשך ידיו בג' כלים מוחלפים, או בנהר. ופלא הוא שהעתיקו הפוסקים את דין האריז"ל שבעי סירוגין, ולא כתבו שלשיטתו לא מהני שכשוך בג' מימות מוחלפים.

ומעין כך יש לדון במה שכתב הביאור הלכה (אות ד', בשם הארצות החיים) וז"ל, ובדיעבד אפילו לא נטל רק ידו אחת לבד, סר רוח רעה מאותו היד, עכ"ל. ובזה יש לדון באדם שאין לו אלא יד אחת ואין לרוח להיכן לדלג ליד אחרת, האם מסתלקת כלל. וכן ביש לו ב' ידים ונטל ידו אחת, שאפשר שמדלגת ליד האחרת, או שמא חוזרת ומדלגת אח"כ בחזרה ליד שנטל בה, כי דרכה לדלג ולקפץ. ויש לעיין. ושמא מדלגת לרגליו, כמ"ש בן איש חי שהטומאה נשארת ברגלים, ויש לעיין.

הלכה פסוקה - סעיף י"ב:

כאשר אין לאדם אפשרות ליטול ידיו מן הכלי, ישכשך ידיו במים ג"פ במים מוחלפים, ואפשר שיועיל לו לסלק רוח רעה שעל ידיו, וישכך ידיו בסירוגין בשש מימות מוחלפים, ואם אי אפשר לו במימות מוחלפים, מ"מ

שעתה נטמא.

הארת היום אזי נטהר. וזהו מי שמקבל בגילוי את הטהרה מן האור. אולם כאשר יש דין של כלי, כדוגמת כוור, סודו הארת טהרה גדולה יותר, שאף הכלי חל צו טהרה ונעשה מטהר אחרים. וזהו הארה דתיקון שלם שנתקן הכלי שזהו שלמות התיקון, ועי"ז מטהר אף אחרים.

והכא הספק בנטילת ידיים שחרית שטמא מטומאת מת, אם הוא צבחינת מרחפת, רפ"ח-מת, והיינו טהרה ע"י רפ"ח - פר"ח, טהרה צמדרגת ניצויות, ולא צעי כלי. או שהוא צקוד הכוור שנטהר ע"י מדרגת כלי. ויתר על כן ככלי עצמו יש צ' מדרגות, נטילה צתוך הכלי, ונטילה מן הכלי. נטילה צתוך הכלי הוא תיקון הכלי צמדרגת כלי. אולם נטילה מן הכלי הוא צקוד וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם. והזריקה צקוד "ניצויות", שכאשר זורקין מים, נעשים טיפות טיפות, כעין ניצויות. וכאשר זורק מתוך הכלי, מעלה את הכלי עצמו למדרגת הניצויות. ויתר על כן יש עליה של הכלי למדרגת "אור", והוא סוד "ארוין", אור-ן, כלי שהוא צמדרגת אור.

אולם כאשר טובל צמקוה או מעיין, וכן כאשר נעשה זריעה למים הטמאים, אזי הטומאה "פורחת", צקוד ורוח אלקים "מרחפת", מת-רפ"ח, "על פני המים". וכמ"ש צכנפי יונה, וז"ל, רפ"ח ניצויות הם שצרי כלים שנפלו לתהומא רצה. והרמוז, ורוח אלקים מרחפת על פני המים. כי מים הזדונים הם הקליפות, סימן, מרחפת, רפח-מת, עכ"ל. וכאשר נעשה טהרה, הטומאה מרחפת "על" פני המים. אולם המים טהורים. וצדקות, תחלה הטומאה צתוך הכלים, צכלים שנשצרו. וכאשר נטהרים נעתקת מן הכלים עצמם לרפ"ח ניצויות שמחיים את הכלים כנודע. וכאשר הטומאה עולה מן הכלים לניצויות, זהו גופא טהרתה של הטומאה עצמה שנכללת צניצויות, וצניצויות לא שייך טומאה, ונתהפך מת-רפ"ח, לפר"ח, שע"י הפריחה נכללת צרפ"ח.

ושורש הטהרה צמים, כי שורש המים הוא צאור, כנודע צקוד אמ"ר, אור - מים - רקיע. ושורש הטהרה הגמורה צאור. ויש מי שנטהר צצוא השמש, כמ"ש וצא השמש וטהר. והיינו שכאשר נשלם